

# 3 Theorieën en modellen, en het belang van effectiviteit

- 1 Beschrijf het levensloopmodel voor de fase 'adolescentie'. Wat zijn de ontwikkelingsopgaven voor een adolescent? Wat zijn de opvoedingsopgaven voor de ouders? Wat is het einddoel van deze fase? Welke factoren zijn van invloed op het proces? Vergelijk je bevindingen met de beschrijving van de adolescentie in de meest recente editie van *Ontwikkelingspsychologie II. Levensloop vanaf de jongvolwassenheid* van Robert S. Feldman. Op welke onderdelen klopt jouw beschrijving? Op welke onderdelen wijkt ze af?
- 2 Kies een voorlichtingsbericht (een folder, een tv-spot of -programma, een gesprek, enzovoort) van de spelotheek, de bibliotheek, een brede school, de thuiszorg, de GGD of het Centrum voor Jeugd en Gezin bij jou in de buurt. Ga na of het bericht de doelgroep bereikt, via welk kanaal dit gebeurt en welke rol de bron daarbij speelt. Breng dit voorlichtingsbericht in kaart aan de hand van het model uit figuur 3.3 in het boek (blz. 81).
- 3 (In tweetallen) Ga na welke sociale steun jij nu zelf ontvangt in termen zoals beschreven in het kader 'Sociale steun' in het boek (blz. 82). Breng in kaart van wie je steun krijgt en of je er zelf moeite voor doet. Ben je je altijd bewust van deze steun en ervaar je deze als positief? Kun je dit bespreken met de persoon (personen) van wie je de steun ontvangt? Aan wie geef jij sociale steun? Doe je dat bewust of gaat het 'vanzelf'? Bespreek dit met medestudenten en let daarbij vooral ook op overeenkomsten en verschillen.
- 4 Kies een voorbeeld van een project voor pedagogische preventie. Zoek er informatie over en beschrijf op welk(e) theoretisch(e) model(len) dit project gebaseerd is.
- 5 Beschrijf de situatie van Peter en Martijn (zie paragraaf 3.2.3) in termen van levensloop en van sociale steun.
- 6 Lees een hoofdstuk uit een boek of een artikel over het levensloopmodel (zie hiervoor de literatuurlijst achter in het boek). Geef drie argumenten voor het gebruik van dit model. Geef ook drie argumenten waardoor je het, misschien in bepaalde situaties, liever niet zou gebruiken.
- 7 Maak een analyse van het gezin in het voorbeeld in paragraaf 3.3.1 (blz. 88) en beschrijf hoe jij hier als medewerker mee om zou gaan. Ga hierbij uit van het levensloopmodel en gebruik de begrippen die daarbij horen. Wat zou je van deze ouder nog meer willen weten om het model goed te kunnen gebruiken? Voor een goede analyse moet je antwoord zien te krijgen op de volgende vragen:
  - In welke fase van de ontwikkeling bevindt het kind zich?
  - Hoe zijn tot nu toe de ontwikkelingsopgaven verlopen?
  - Wat is er bekend van aangeboren kenmerken bij het kind en de ouders?
  - Hoe is de situatie van de ouder(s) ten aanzien van partner en sociaal netwerk?
  - Hoe zijn de opvoedingstaken tot nu toe verlopen?
  - In hoeverre is er sprake van effectief ouderschap?
- 8 Wat zijn volgens jou het belangrijkste verschil en de belangrijkste overeenkomst tussen het balansmodel (figuur 3.2 in het boek) en het competentiemodel (figuur 3.4 in het boek)?

- 9 Voer een gesprek met een ouder/cliënt of met een medestudent waarbij je aan het einde van het gesprek samen met de cliënt een draaglast-draagkrachtafweging maakt. In het gesprek zul je de volgende gegevens moeten verzamelen:
- Wat zijn de risicofactoren? Deel deze in op micro-, meso- en macroniveau.
  - Vraag de cliënt hoe zwaar de risicofactoren voor hem zijn in het dagelijks leven.
  - Wat zijn de beschermende factoren? Deel deze in op micro-, meso- en macroniveau.
  - Vraag de cliënt hoeveel steun de beschermende factoren hem bieden in het dagelijks leven.

Schrijf een verslag over het gesprek waarbij je het volgende meeneemt:

- Zit je met de cliënt op één lijn wat betreft de inschatting van de draaglast en de draagkracht? Indien er verschillen zijn: hoe komt dit?
- Past het huidige behandelplan goed bij deze verhouding tussen draaglast en draagkracht? Beargumenteer je antwoord. Denk daarbij aan het volgende: richt de hulpverlening zich op het belangrijkste?

(Opdracht gemaakt door Monique Engelbertink van de Academie Mens en Maatschappij, Hogeschool Saxion.)

- 10 Beschrijf nog een keer hoe jij als werker om zou gaan met het gezin uit het voorbeeld in paragraaf 3.3.1 (blz. 88). Ga nu uit van het competentiemodel en gebruik figuur 3.4 uit het boek bij jouw beschrijving.
- 11 Zoek een opvoedingsondersteuningsprogramma uit waar de opvoedingsomgeving duidelijk een rol speelt. Beschrijf de kansen en knelpunten die dat met zich meebrengt.
- 12 Wat is je mening over de positieve psychologie? Hoe kun je deze in preventieprojecten gebruiken? Geef drie mogelijke toepassingen.
- 13 Welk belang hecht je aan de systeemtheorie? Zoek op internet vijf argumenten om deze theorie wel of juist niet meer in te zetten bij opvoedingsondersteuningsprojecten.
- 14 Zoek via internet informatie over community psychology. Vind je dat deze in Nederland meer toegepast moet worden? Noem vijf mogelijke punten voor gebruik.
- 15 Kies een project uit en kijk hoe de effecten ervan worden gemeten. Hoe zou jij in je eigen werk effectmeting willen gebruiken?